

Na osnovu člana 17. stav 2. i člana 72. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na sjednici, održanoj 2019. godine, donio je

**PRAVILNIK
O VOĆNIM SOKOVIMA I ODREĐENIM SLIČNIM PROIZVODIMA
NAMJENJENIM ZA ISHRANU LJUDI**

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

**Član 1.
(Predmet)**

Pravilnikom o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namjenjenim za ishranu ljudi (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se opšti zahtjevi i uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, deklarisanje voćnih sokova i određenih sličnih proizvoda namjenjenih za ishranu ljudi.

**Član 2.
(Definicije)**

(1) Naziv proizvoda, definicije, osobine, dozvoljeni sastojci i postupci koji se koriste u proizvodnji proizvoda iz člana 1. ovog Pravilnika propisani su u Aneksu I ovog Pravilnika, a posebno deklarisanje ili označavanje pojedinih proizvoda iz istog Aneksa propisano je u Aneksu III ovog Pravilnika.

(2) Definicije sirovina propisane su u Aneksu II, a posebne odredbe za voćne nektare u Aneksu IV ovog Pravilnika.

(3) Zahtjevi kvaliteta u pogledu najmanje vrijednosti stepeni Brix-a za rekonstituisane voćne sokove i rekonstituisane voćne kaše propisane su u Aneksu V ovog Pravilnika.

(3) Aneksi I, II, III, IV i V sastavni su dio ovog Pravilnika.

DIO DRUGI - DEKLARISANJE ILI OZNAČAVANJE PROIZVODA

**Član 3.
(Primjena propisa o deklarisanju)**

(1) Odredbe Pravilnika o pružanju informacija potrošačima o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 68/13) primjenjuju se na proizvode definisane u Aneksu I ovog Pravilnika pod uslovima navedenim u st. 2. do 10. ovog člana.

(2) Ne dovodeći u pitanje odredbu stava 3. ovog člana, nazivi proizvoda navedeni u Aneksu I ovog Pravilnika primjenjuju se samo na proizvode iz Aneksa I ovog Pravilnika, te se koriste u trgovini tih proizvoda u svrhu njihovog označavanja.

- (3) Umjesto naziva iz stava 2. ovoga člana, mogu se koristiti specifični nazivi navedeni u Aneksu III ovog Pravilnika. Ti nazivi se mogu koristiti na jeziku i pod uslovima propisanim u Aneksu III ovog Pravilnika.
- (4) Ako se proizvod dobija od jedne vrste voća, riječ »voće« zamjenjuje se nazivom te vrste voća.
- (5) Za proizvode proizvedene od dvije ili više vrsta voća, osim u slučaju kad se sok od limuna i/ili limete koristi pod uslovima propisanim u tački 2. Poglavlje II. Aneksa I ovog Pravilnika, naziv proizvoda mora biti sastavljen od popisa voća korištenog u proizvodnji, prema padajućem redoslijedu s obzirom na količinu voćnih sokova ili kaša, kao što je navedeno u popisu sastojaka. Međutim, u slučaju da je proizvod proizveden od tri ili više vrsta voća, navođenje korištenog voća se može zamijeniti riječima: »nekoliko vrsta voća« ili sličnim riječima, ili brojem upotrijebljenih vrsta voća.
- (6) Ako su proizvodima definisanim u Poglavlje I. Aneksa I ovog Pravilnika tokom tehnološkog postupka uklonjeni pojedini sastojci, isti mogu biti vraćeni kako bi se proizvod vratio u prvobitno stanje. Navođenje tih sastojaka u popisu sastojaka nije obavezno.
- (7) Dodatak pulpe ili čestica voćnog tkiva, iz tačke 7. Aneksa II ovog Pravilnika, voćnom soku u količini većoj od one koja im je tehnološkim postupkom uklonjena, u skladu sa stavom 7. ovog člana, mora biti naveden na etiketi.
- (8) Ne dovodeći u pitanje odredbe člana 22. stava (1) Pravilnika o pružanju informacija potrošačima o hrani, za mješavine voćnog soka i voćnog soka od koncentrisanog voćnog soka, te voćnog nektara proizvedenog u potpunosti ili djelimično od jednog ili više koncentriranih proizvoda, označavanje mora uključiti sljedeći navod: »od koncentrisanog (koncentrisanih)...« odnosno »djelimično od koncentrisanog (koncentrisanih) ...«, po potrebi. Ovaj podatak se mora nalaziti u blizini naziva proizvoda, istaknut u odnosu na pozadinu i mora biti jasno vidljiv.
- (9) Pri označavanju voćnih nektara, mora se navesti minimalna količina voćnog soka, voćne kaše ili mješavine tih sastojaka, navodom »udio voća najmanje.....%«. Ovaj podatak mora biti u istom vidnom polju kao i naziv proizvoda.

Član 4.

(Zahtjevi za označavanje proizvoda)

Pri označavanju koncentrisanog voćnog soka iz tačke 2. Poglavlje I. Aneksa I ovog Pravilnika, koji nije namijenjen za isporuku krajnjem potrošaču, mora se navesti prisutnost i količina dodanog soka od limuna, soka od limete ili materija za regulisanje kiselosti dopuštenih Pravilnikom o prehrambenim aditivima ("Službeni glasnik BiH", broj 33/18). Ovaj navod se mora nalaziti na:

- pakovanju, ili
- na deklaraciji pričvršćenoj na pakovanju, ili
- popratnom dokumentu.

Član 5.
(Primjena odredbi)

Odredbe ovoga Pravilnika se primjenjuju na proizvode definisane u Aneksu I ovog Pravilnika koji se stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine u skladu s odredbama Zakona o hrani.

Član 6.
(Dozvoljeni postupci i materije)

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe Pravilnika o prehrambenim aditivima ("Službeni glasnik BiH", broj 33/18)., u proizvodnji proizvoda iz Poglavlja I. Aneksa I ovog Pravilnika dopušteni su samo postupci i materije propisani u Poglavlja II. Aneksa I ovog Pravilnika te sirovine definirane u Aneksa II ovog Pravilnika,

(2) U proizvodnji voćnih nektara mora se udovoljiti zahtjevima propisanim u Aneksa IV koji je sastavni dio ovog Pravilnika.

DIO TREĆI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 7.
(Utvrđivanje usklađenosti)

(1) Službene kontrole i inspeksijski nadzor nad primjenom ovog Pravilnika provodit će se u skladu s važećim zakonskim propisima.

(2) Za utvrđivanje usklađenosti proizvoda s propisanim opštim zahtjevima ovog Pravilnika u svrhu službene kontrole i inspeksijskog nadzora mogu se koristiti metode propisane posebnim propisom, kao i druge validirane i međunarodno priznate metode.

Član 8.
(Prestanak važenja odredbi)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti odredbe Pravilnika o voćnim sokovima, voćnim nektarima i sličnim proizvodima („Službeni glasnik BiH“, br. 87/08 i 28/11).

Član 9.
(Prelazne mjere)

Voćni sokovi i njima srodni proizvodi, stavljeni na tržište ili označena u skladu sa Pravilnikom navedenim u članu 8. ovog Pravilnika, mogu se nalaziti na tržištu do 12 mjeseci od dana stupanja na snagu odredbi ovog Pravilnika.

Član 10.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj _____/19
_____ 2019. godine

S a r a j e v o

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH

Denis Zvizdić

ANEKS I

POGLAVLJE I. NAZIV PROIZVODA, DEFINICIJE I OSOBINE

1. (a) Voćni sok

Voćni sok je proizvod koji nije fermentisao, ali može fermentisati, a dobijen je od jestivih dijelova voća, koje je zdravo, svježe ili konzervirano hlađenjem ili smrzavanjem, jedne ili više vrsta pomiješanih zajedno, a ima boju, aromu i okus karakterističan za sok od voća od koga potiče.

Aroma, pulpa i čestice voćnog tkiva koji su dobiveni odgovarajućim fizičkim postupcima iz iste vrste voća mogu biti vraćeni u sok.

U slučaju citrus voća, voćni sok se mora proizvesti od endokarpa. Međutim, sok limete može se proizvesti od cijelih plodova.

Ako se sokovi proizvode od voća s košticama, sjemenkama ili korom, dijelovi ili sastojci koštica, sjemenki ili kore ne smiju se nalaziti u soku. Ova se odredba ne primjenjuje u slučajevima kad se dijelovi ili sastojci koštica, sjemenki ili kore ne mogu ukloniti postupcima dobre proizvođačke prakse.

U proizvodnji voćnog soka dopušteno je miješanje voćnog soka i voćne kaše.

(b) Voćni sok od koncentrisanog voćnog soka

Voćni sok od koncentrisanog voćnog soka je proizvod dobijen rekonstituisanjem koncentrisanog voćnog soka definisanog u tački 2. sa vodom za piće koja udovoljava kriterijima propisanim Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Službeni glasnik BiH“, br. 40/10, 43/10 i 30/12).

Sadržaj topljive čvrste materije u konačnom proizvodu mora biti u skladu s najmanjom vrijednosti stepena Brix-a za rekonstituisane sokove iz Aneksa V ovog Pravilnika.

Ako se sok od koncentrisanog voćnog soka proizvodi od voća koje nije navedeno u Aneksu V ovog Pravilnika, najmanja vrijednost stepeni Brix-a rekonstituisanog soka mora biti jednaka vrijednosti stepeni Brix-a soka koji je izdvojen iz voća upotrijebljenog za proizvodnju koncentriranog voćnog soka.

Aroma, pulpa i čestice voćnog tkiva koji su dobijene odgovarajućim fizičkim postupcima iz iste vrste voća mogu se ponovo dodati tom soku iz koncentrisanog voćnog soka.

Voćni sok od koncentrisanog voćnog soka proizvodi se primjenom odgovarajućih postupaka kojima se zadržavaju bitna fizička, hemijska, senzorska i prehrambena svojstva prosječne vrste soka od voća od kojeg je napravljen.

U proizvodnji voćnog soka od koncentrisanog voćnog soka dopušteno je miješanje voćnog soka i/ili koncentrisanog voćnog soka s voćnom kašom i/ili koncentrisanom voćnom kašom.

2. Koncentrisani voćni sok

Koncentrisani voćni sok je proizvod dobijen od voćnog soka jedne ili više vrsta voća izdvajanjem određene količine vode fizičkim postupcima. U slučaju da je proizvod namjenjen za direktnu konzumaciju, količina izdvojene vode mora da bude najmanje 50% od početne zapremine.

Aroma, pulpa i čestice voćnog tkiva koje su odgovarajućim fizičkim postupcima bili izdvojeni iz iste vrste voća mogu se ponovo vratiti koncentrisanom voćnom soku.

3. Voćni sok dobijen vodenom ekstrakcijom

Voćni sok dobijen vodenom ekstrakcijom je proizvod dobijen difuzijom sa vodom:

- pulpe cijelog ploda čiji se sok ne može ekstrahovati niti jednim fizičkim postupkom, ili
- dehidriranog cijelog ploda voća.

4. Dehidrirani voćni sok/voćni sok u prahu

Dehidrirani voćni sok/voćni sok u prahu je proizvod dobijen od voćnog soka jedne ili više vrsta voća fizičkim uklanjanjem gotovo sve količine vode

5. Voćni nektar

Voćni nektar je proizvod koji nije fermentisao ali može fermentisati, koji:

- dobijen je dodavanjem vode sa ili bez dodatka šećera i/ili meda, proizvodima definisanim u tačkama od 1. do 4., voćnoj kaši i/ili koncentrisanoj voćnoj kaši i/ili mješavini tih proizvoda, i
- udovoljava zahtjevima iz Aneksa IV ovog Pravilnika.

Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnog propisa o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama, kada se voćni nektari proizvode bez dodatka šećera ili sa smanjenjom energetske vrijednosti, šećeri se mogu u potpunosti ili djelimično zamijeniti zaslađivačima u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima (“Službeni glasnik BiH”, broj 33/18).

Aroma, pulpa i voćnih ćelija koji su odgovarajućim fizičkim postupcima bili izdvojeni iz iste vrste voća mogu se ponovno dodati voćnom nektaru.

II. DOPUŠTENI SASTOJCI, POSTUPCI I MATERIJE

1. Sastav

Vrste koje odgovaraju botaničkom nazivu iz Aneksa V ovog Pravilnika mogu se koristiti u proizvodnji voćnih sokova, voćnih kaša i voćnih nektara te nose naziv proizvoda prema upotrijebljenom voću ili uobičajeni naziv proizvoda. Za voćne vrste koje nisu navedene u Aneksu V ovog Pravilnika primjenjuju se tačni botanički ili uobičajeni nazivi.

Za voćni sok vrijednost stepena Brix-a mora biti ista kao u soku dobijenom ekstrakcijom iz voća i ne smije se mijenjati, osim miješanjem sa sokom od iste vrste voća.

Najmanja vrijednost stepena Brix-a propisana u Aneksu V ovog Pravilnika za rekonstituisani voćni sok i rekonstituisanu voćnu kašu odnosi se na vrijednosti stepena Brix-a bez topljivih materija bilo kojih dodatih neobaveznih sastojaka i aditiva.

2. Dopušteni sastojci

Proizvodima iz dijela I. mogu se dodavati samo sljedeći sastojci:

- vitamini i minerali dopušteni u skladu sa Pravilnikom o hrani obogaćenju nutrijentima („Službeni glasnik BiH“, br. 72/11 i 68/14)
- prehrambeni aditivi dopušteni u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima (“Službeni glasnik BiH”, broj 33/18);

te dodatno:

- voćnom soku, voćnim sokovima od koncentrisanog voćnog soka i koncentrisanim voćnim sokovima dopušteno je vraćanje arome, pulpe i čestica voćnog tkiva;
- soku od grožđa je dopušteno je ponovno dodavanje soli vinske kiseline;
- voćnim nektarima je dopušteno: vraćanje arome, pulpe i čestice voćnog tkiva; dodavanje šećera i/ili meda do 20% ukupne mase gotovog proizvoda; i/ili dodavanje zaslađivača.

Tvrdnja da šećeri nisu dodati voćnom nektaru i svaka tvrdnja za koju je vjerovatno da ima isto značenje za potrošača, može se navoditi samo ako proizvod ne sadrži nikakve dodane monosaharide ili disaharide ili bilo kakvu drugu hranu koja se koristi zbog svojih svojstava zaslađivanja, uključujući zaslađivače kako je definisano Pravilnikom o prehrambenim aditivima (“Službeni glasnik BiH”, broj 33/18). Ako su šećeri prirodno prisutni u voćnom nektaru, na deklaraciji se mora nalaziti sljedeći oznaka „Sadrži prirodno prisutne šećere“.

- proizvodima iz tačke (a), prve alineje tačke (b), tačke (c), druge alineje tačke (e) i tačke (h) Aneksa III ovog Pravilnika dopušteno je dodavanje šećera i/ili meda,
- proizvodima definisanim u tačkama od 1. do 5. Dijela I. ovog Aneksa, a u svrhu korekcije kiselog okusa, dopušteno je dodavanje soka od limuna i/ili limete i/ili koncentrisanog soka od limuna i/ili limete u količini do 3 g po litri soka izraženo kao bezvodna limunska kiselina;
- soku od paradajza i soku od paradajza od koncentrisanog soka paradajza dopušteno je dodavanje soli, začina i aromatičnog bilja.

3. Dopušteni postupci i materije

Proizvodima iz Dijela I. ovoga Aneksa dozvoljena je samo primjena sljedećih postupaka i dozvoljeno je dodavanje samo sljedećih materija:

- Mehanički postupci ekstrakcije,
- Uobičajeni fizički postupci, uključujući ekstrakciju vode (difuzijom) iz jestivih dijelova voća, osim iz grožđa namjenjenog za proizvodnju koncentrisanih voćnih sokova, uz uslov da su tako proizvedeni voćni sokovi u sladu s zahtjevima iz tačke 1. Dijela I.,
- Za sok od grožđa, ako je grožđe bilo sulfitirano sa sumpor-dioksidom, dopuštena je desulfitacija fizičkim postupcima uz uslov da ukupna količina sumpor-dioksida (SO₂) u gotovom proizvodu ne prelazi 10 mg/l,
- Enzimski preparati: pektinaze (za razgradnju pektina), proteinaze (za razgradnju proteina) i amilaze (za razgradnju skroba) koji su u skladu sa odredbama posebnog propisa o prehranbenim enzinima,
- Jestivi želatin,
- Tanini,
- Silika aerogel,
- Aktivni ugalj,
- Azot,
- Bentonit kao adsorpcijska glina,
- Hemijski inertna sredstva za filtraciju i sredstva za taloženje (uključujući perlit, ispranu dijatomejsku zemlju, celulozu, netopljivi poliamid, polivinilpolipirolidon, polistiren) koja su u skladu sa odredbama Pravilnika aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima namjenjenim za kontakt sa hranom („Službeni glasnik BiH; broj 25/11).
- Hemijski inertna sredstva za adsorpciju koja su u skladu s odredbama Pravilnika aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima namjenjenim za kontakt sa hranom, a koja se koriste za smanjivanje količine limonoida i naringina u sokovima od citrusa bez značajnog uticaja na količinu limonoid glukoziida, kiselina, šećera (uključujući oligosaharide) ili mineralnih materija.
- Biljni proteini za bistrenje od pšenice, graška ili krompira.

ANEKS II

DEFINICIJE SIROVINA

Za potrebe ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

1. Voće

Sve vrste voća. Za potrebe ovog Pravilnika, paradajz se smatra voćem.

Voće mora biti zdravo, primjereno zrelo, svježe ili konzervisano fizičkim postupcima ili obradom, uključujući obradu nakon branja provedeno u skladu s propisima.

2. Voćna kaša

Proizvod koji nije fermentisao ali može fermentisati a dobiva se odgovarajućih fizičkih procesa kao što su pasiranje, drobljenje, mljevenje jestivog dijela cijelog ili oguljenog voća bez uklanjanja soka.

3. Koncentrisana voćna kaša

Proizvod koji se dobija iz voćne kaše fizičkim uklanjanjem određene količine vode. Koncentrisanoj voćnoj kaši može se ponovo dodati aroma kojase dobija odgovarajućih fizičkih postupaka, kako je definisano u tački 3. Dijelu II. Aneksa I. ovog Pravilnika, koja se u potpunosti mora dobiti iz iste vrste voća.

4. Aroma

Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnog propisa o aromama, povratne arome se dobijaju tokom prerade voća primjenom odgovarajućih fizičkih procesa. Ti se fizički procesi mogu primijeniti u svrhu zadržavanja, očuvanja ili stabilizacije kvalitete arome, a posebno uključuju cijedenje, ekstrakciju, destilaciju, filtraciju, adsorpciju, isparavanje, frakcioniranje i koncentriranje. Aroma se proizvodi od jestivih dijelova voća; iako aroma može biti i hladno prešano ulje od kore citrusa i spojevi iz koštica.

5. Šećeri

- šećeri kako su definisani Pravilnikom o šećerima („Službeni glasnik BiH“, broj 25/10)
- fruktozni sirup,
- šećeri porijeklom iz voća.

6. Med

Med je proizvod definisan Pravilnikom o medu i drugim pčelinjim proizvodima („Službeni glasnik BiH“, broj 37/09 i 65/10)

7. Pulpa ili čestice voćnog tkiva

Proizvodi koji se dobijaju od jestivih dijelova voća iste vrste bez izdvajanja soka. Kod voća citrusa, pulpa ili čestice voćnog tkiva predstavljaju alveole sa sokom dobijene iz endokarpa.

ANEKS III

POSEBNI NAZIVI ZA ODREĐENE PROIZVODE NAVEDENE U ANEKSU I

(a) »vruchtendrank«, za voćne nektare;

(b) »Süßmost«;

Oznaka »Süßmost« može se koristiti samo uz nazive proizvoda »Fruchtsaft« ili »Fruchtnektar«:

– za voćni nektar koji je proizveden isključivo od voćnih sokova, koncentriranih voćnih sokova ili mješavina tih proizvoda, a koji nisu pitki u izvornom stanju zbog njihove visoke prirodne kiselosti;

– za voćni sok proizveden od jabuka ili krušaka, uz dodatak jabuka, gdje je to primjenjivo, ali bez dodanog šećera;

(c) »succo e polpa« ili »sumo e polpa«, za voćne nektare proizvedene isključivo od voćne kaše i/ili koncentrirane voćne kaše

(d) »æblemest«, za sok od jabuke bez dodanog šećera;

(e) – »sur ... saft«, s nazivom upotrijebljene vrste voća na danskom jeziku, za sokove koji su proizvedeni od crnog ribiza, trešanja, crvenog ribiza, bijelog ribiza, malina, jagoda ili bobica bazge, bez dodanog šećera;

– »sød ... saft« ili »sødet ... saft«, s nazivom upotrijebljene vrste voća na danskom jeziku, za sokove proizvedene iz navedenog voća, sa više od 200 g dodanog šećera po litri;

(f) »äpplemust«, za sok od jabuke bez dodanog šećera;

(g) »mosto«, sinonim za sok od grožđa;

(h) »smiltsērķšķu sula ar cukuru« ili »astelpaju mahl suhkruga« ili »słodzony sok z rokitnika«, za sokove koji su proizvedeni od pasjeg/vučjeg trna s najviše 140 g dodatog šećera po litri.

ANEKS IV

POSEBNE ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA VOĆNE NEKTARE

Voćni nektar proizveden od	Minimalna količina soka i/ili kaše (volumni % finalnog proizvoda)
I. Voća s kiselim sokom koji nisu pitki u izvornom stanju	
Marakuja	25
Lulo	25
Crni ribiz	25
Bijeli ribiz	25
Crveni ribiz	25
Ogrozd	30
Pasji/vučji trn	25
Trnjina	30
Šljive	30
Druga vrsta šljiva	30
Jarebika	30
Šipak/Šipurak (plodovi <i>Rosa sp.</i>)	40
Višnje	35
Ostale vrste višnja	40
Borovnice	40
Zova/Crna bazga	50
Maline	40
Kajsije	40
Jagode	40
Dud/kupine	40
Brusnice	30
Dunje	50

Limuni i limete	25
Ostalo voće koje pripada ovoj kategoriji	25
II. Manje kiselo, kašasto ili jako aromatično voće čiji sokovi nisu pitki u izvornom stanju	
Mango	25
Banane	25
Guava	25
Papaja	25
Liči	25
Acerola	25
Guanabana	25
Mrežasta anona	25
Ljuskasta anona	25
Nar	25
Indijski oraščić	25
Šljive mombin (<i>Spondias purpurea</i> L.)	25
Umbu (<i>Spondias tuberosa</i> Arruda)	25
Ostalo voće koje pripada ovoj kategoriji	25
III. Voće čiji su sokovi pitki u izvornom stanju	
Jabuke	50
Kruške	50
Breskve	50
Citrus voće osim limuna i limete	50
Ananas	50
Paradajz	50
ostalo voće koje pripada ovoj kategoriji	50

ANEKS V

NAJMANJE VRIJEDNOSTI STEPENA BRIX-a ZA REKONSTITUISANE VOĆNE SOKOVE I REKONSTITUIRANE VOĆNE KAŠE

Uobičajeni naziv voća	Botanički naziv	Najmanja vrijednost stepeni Brix-a
Jabuka (*)	<i>Malus domestica</i> Borkh.	11,2
Kajsija (**)	<i>Prunus armeniaca</i> L.	11,2
Banana (**)	<i>Musa x paradisiaca</i> L. (izuzev bananica)	21,0
Crni ribiz (*)	<i>Ribes nigrum</i> L.	11,0
Grožđe (*)	<i>Vitis vinifera</i> L. ili njihovih hibrida <i>Vitis labrusca</i> L. ili njihovih hibrida	15,9
Grejp (*)	<i>Citrus x paradisi</i> Macfad.	10,0
Guava (**)	<i>Psidium guajava</i> L.	8,5
Limun (*)	<i>Citrus limon</i> (L.) Burm.f.	8,0
Mango (**)	<i>Mangifera indica</i> L.	13,5
Naranča (*)	<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck	11,2
Marakuja (*)	<i>Passiflora edulis</i> Sims	12,0
Breskva (**)	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch var. <i>persica</i>	10,0
Kruška (**)	<i>Pyrus communis</i> L.	11,9
Ananas (*)	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	12,8
Malina (*)	<i>Rubus idaeus</i> L.	7,0
Višnja (*)	<i>Prunus cerasus</i> L.	13,5
Jagoda (*)	<i>Fragaria x ananassa</i> Duch.	7,0
Paradajz (*)	<i>Lycopersicon esculentum</i> , Mill.	5,0
Mandarina (*)	<i>Citrus reticulata</i> Blanco	11,2
<p>Za one proizvode označene sa zvjezdicom (*), koji su proizvedeni kao sok, minimalna relativna gustoća se određuje kao takva u odnosu na vodu pri 20/20 °C.</p> <p>Za one proizvode označene s dvije zvjezdice (**), koji su proizvedeni kao kaša, određuje se samo najmanja nekorigovana vrijednost stepeni Brix-a (bez korekcije kiseline).</p>		

O B R A Z L O Ž E N J E

ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA

O VOĆNIM SOKOVIMA I ODREĐENIM SLIČNIM PROIZVODIMA NAMIJENJENIM ZA ISHRANU LJUDI

I ZAKONSKA OSNOVA

Zakonski osnov za donošenje **Pravilnika o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim za ishranu ljudi** (u daljem tekstu: Pravilnika), sadržan je u članu 17. stav 2. i članu 72. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH”, broj 50/04) i članu 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na osnovu kojih Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi provedbene propise kojima se uređuje kvalitet hrane radi: zaštite interesa potrošača, omogućavanja potrošačima da izvrše izbor u vezi sa hranom koju upotrebljavaju kao i sve druge potrebne propise iz oblasti sigurnosti hrane.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA

Agencija za sigurnost hrane BiH je osnovana na osnovu Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), Odlukom Vijeća ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj, 22/05), kao samostalna upravna organizacija, autoritet za sigurnost hrane i hrane za životinje, primjenu međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma iz područja sigurnosti i kvaliteta hrane obavezujućih za Bosnu i Hercegovinu.

U skladu sa odredbama Zakona o hrani, u procesu evropskih integracija, Agencija u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH, inicira, priprema i organizuje izradu propisa o hrani koje usklađuje sa pravnom tekovinom Evropske unije *acquis communautaire*.

U Bosni i Hercegovini je na snazi Pravilnik o voćnim sokovima, voćnim nektarima i sličnim proizvodima („Službeni glasnik BiH”, br. 87/08 i 28/11). Ovaj Pravilnik je usklađen sa Direktivom Vijeća 2001/112/EZ od 20. decembra 2001. o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim prehrani ljudi, kojim se propisuju opšti zahtjevi i uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, deklarisanje voćnih sokova, voćnih nektara i sličnih proizvoda. U međuvremenu su u Evropskoj uniji donesene izmjene Direktive Vijeća 2001/112/EZ, te je samim time nastala i potreba za usklađivanjem propisa kojim je uređena ova oblast sa izmjenama i dopunama u Evropskoj uniji kako bi isti bio usaglašen s EU zakonodavstvom.

Kako bi se zaštitili interesi potrošača i proizvođačima stvorili jednaki uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, deklarisanje voćnih sokova, voćnih nektara i sličnih proizvoda kakve imaju proizvođači iz zemalja Evropske unije i zemalja regiona, te na taj način poboljšalo slobodno kretanje roba, potrebno je preuzeti posebne odredbe koje se odnose na proizvodnju, sastav i označivanje proizvoda voćnih sokova i određenih sličnih proizvoda u skladu sa međunarodnim propisanim normama/ opšti standardi Codexa za voćne sokove i nektare (Codex Stan 247-2005) koji je usvojila *Codex Alimentarius Komisija* na 28. Sjednici održanoj od 04. do 09.07.2005.g. („Standard Codexa”). Standardom Codexa se utvrđuju posebno faktori kvaliteta i zahtjevi u pogledu označivanja za voćne sokove i slične proizvode.

S obzirom na potencijalne zdravstvene implikacije uslijed potrošnje šećera, vodeće svjetske organizacije vezane za ishranu i zdravlje objavile su preporuke o ishrani i ograničavanju unosa šećera. Većina se odnosi na unos dodanih ili slobodnih šećera i ciljane proizvode koji su bogati šećerom, kao što su pića koja su zaslađena šećerom. U skladu sa naprijed navedenim potrebno je izmijeniti odredbe koje se odnose na označavanje voćnih sokova i sličnih proizvoda kako bi odražavale nova pravila o odobrenim sastojcima, kao što su pravila o dodavanju šećera, koji više nisu dopušteni u voćnim sokovima. Za ostale proizvode, dodane šećere treba i dalje navoditi na deklaraciji u skladu sa odredbama Pravilnika o informisanju potrošača o hrani.

Aneks I. Pravilnika se odnosi na nazive, definicije i karakteristike proizvoda. Tačkom 2. dijela II. tog Aneksa propisani su dozvoljeni postupci prerade i materije koje se koriste u proizvodnji. Zbog tehničkog razvoja dostupne su nove materije za bistrenje sokova. Te su materije biljni proteini koji se dobijaju od pšenice, graška ili krompira i koji mogu biti alternativa trenutno odobrenoj materiji želatini koja se dobija od životinjskih proizvoda. Kako bi se uzeo u obzir taj tehnički napredak, potrebno je uvrstiti nove materije.

S obzirom da trenutno važeći propis u Bosni i Hercegovini nije usklađen sa novim izmjenama legislative EU, Agencija je planirala izradu Pravilnika o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim za ishranu ljudi čijim bi donošenjem ova oblast bila usklađena sa zakonodavstvom Evropske unije.

III PITANJA KOJA SE PRAVILNIKOM UREĐUJU

Pravilnikom o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim za ishranu ljudi propisuju se opšti zahtjevi i uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, deklarisanje voćnih sokova i određenih sličnih proizvoda kao i da se voćni sokovi i određeni slični proizvodi namijenjeni za ishranu ljudi proizvode bez dodanih šećera.

IV USKLAĐENOST

Primarni izvor prava EU jeste Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (prečišćeni tekst 2010) Treći dio –Politika Unije i unutrašnje djelovanje naslov-VII Zajednička pravila o konkurentnom tržištu, oporezivanje i usklađivanje prava, Poglavlje 3 usklađivanje prava, član 114.

Sekundarni izvori prava EU su:

- Council Directive 2001/112/EC of 20 December 2001 relating to fruit juices and certain similar products intended for human consumption
Direktiva Vijeća 2001/112/EZ od 20. 12. 2001. godine o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim prehrani ljudi,
- Regulation (EC) No 1332/2008 of the European Parliament and of the council of 16 december 2008 on food enzymes and amending Council Directive 83/417/EEC, Council Regulation (EC) No 1493/1999, Directive 2000/13/EC, Council Directive 2001/112/EC and Regulation (EC) No 258/97
Uredba (EZ) br. 1332/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim enzimima i o izmjeni Direktive Vijeća 83/417/EEZ, Uredbe Vijeća (EZ) 1493/1999, Direktive 2000/13/EZ, Direktive Vijeća 2001/112/EZ i Uredbe (EZ) br. 258/97
- Commission Directive 2009/106/EC of 14 August 2009 amending Council Directive 2001/112/EC relating to fruit juices and certain similar products intended for human consumption
Direktiva Komisije 2009/106/EZ od 14. avgusta 2009. o izmjeni Direktive Vijeća 2001/112/EZ o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim prehrani ljudi
- Directive 2012/12/EU of the European Parliament and of the Council of 19 April 2012 amending Council Directive 2001/112/EC relating to fruit juices and certain similar products intended for human consumption
Direktiva 2012/12/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2012. o izmjeni Direktive Vijeća 2001/112/EZ o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim prehrani ljudi
- Commission Delegated Regulation (EU) No 1040/2014 of 25 July 2014 amending Council Directive 2001/112/EC relating to fruit juices and certain similar products intended for human consumption to adapt its Annex I to technical progress
Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 1040/2014 od 25. srpnja 2014. o izmjeni Direktive Vijeća 2001/112/EZ o voćnim sokovima i određenim sličnim proizvodima namijenjenim prehrani ljudi radi prilagodbe njezina Priloga I. tehničkom napretku.

V MEHANIZMI SPROVOĐENJA I NAČIN OBEZBJEĐIVANJA

Službena kontrola će se provoditi u skladu sa važećim propisima o službenoj kontroli hrane.

VI FINANSIJSKA SREDSTVA

Za primjenu odredbi ovog Pravilnika nije potrebno osigurati dodatna sredstva u budžetu Agencije za sigurnost hrane BiH.

VII OPIS KONSULTACIJA

U skladu sa odredbama Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa, ("Službeni glasnik BiH" br. 5/17) i odredbama Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 i 70/17):

- Obavješćavanje i objavljivanje Prijedloga propisa na internet stranici Agencije za sigurnost hrane BiH, u dijelu koji se odnosi na javne konsultacije;
- Direktno dostavljanje Prijedloga propisa na komentare i mišljenja nadležnim organima Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- Stavljanje na web portal e-Konsultacije.

VIII RASPORED EVENTUALNOG PONOVRNOG PREISPITIVANJA DONESENOG PROPISA

U skladu sa nastalim izmjenama i dopunama legislative EU sa kojom je vršeno usklađivanje, te na osnovu stečenih iskustava kroz primjenu propisa i skladu sa nastalim potrebama.

IX EKONOMSKI, SOCIJALNI I OKOLIŠNI UTICAJ PROPISA

Zaštita zdravlja i interesa potrošača i ravnopravan tretman i povećanje konkurentnosti domaćih proizvođača na tržištu kroz omogućavanje poslovanja u skladu sa propisima usklađenim sa propisima EU i međunarodnim standardima.